

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДУ «ІНСТИТУТ ЕПІДЕМІОЛОГІЇ ТА ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ
ім. Л.В. ГРОМАШЕВСЬКОГО НАМН УКРАЇНИ»
ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ІНФЕКЦІОНІСТІВ
УКРАЇНСЬКА ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР «ІНСТИТУТ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ТА
КЛІНІЧНОЇ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ»
КАФЕДРА ЕПІДЕМІОЛОГІЇ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ МІКРОБІОЛОГІВ,
ЕПІДЕМІОЛОГІВ ТА ПАРАЗИТОЛОГІВ ІМЕНІ Д.К. ЗАБОЛЮТНОГО»
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖПРОДСПОЖИВСЛУЖБИ У М. КИЄВІ

Інфекційні хвороби сучасності: етіологія, епідеміологія, діагностика, лікування, профілактика, біобезпека

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю,
присвяченої щорічним «Читанням» пам'яті
академіка Л.В. Громашевського

(Київ, 14 жовтня 2025 р.)

За редакцією чл.-кор. НАМН України В.І. Задорожної,
д. мед. н. Т.А. Сергєєвої

Київ – 2025

MINISTRY OF HEALTH OF UKRAINE
NATIONAL ACADEMY OF MEDICAL SCIENCES OF UKRAINE
SI "L.V. HROMASHEVSKY INSTITUTE OF EPIDEMIOLOGY AND INFECTIOUS
DISEASES NAMN OF UKRAINE"
UKRAINIAN ASSOCIATION OF INFECTIONISTS
NATIONAL SCIENTIFIC CENTER "INSTITUTE OF EXPERIMENTAL AND CLINICAL
VETERINARY MEDICINE"
DEPARTMENT OF EPIDEMIOLOGY OF DANILA GALITSKY NATIONAL MEDICAL
UNIVERSITY
PUBLIC ORGANIZATION " UKRAINIAN ASSOCIATION OF MICROBIOLOGISTS,
EPIDEMIOLOGISTS AND PARASITOLOGISTS NAMED AFTER D.K. ZABOLOTNOGO"
UKRAINIAN MILITARY MEDICAL ACADEMY
MAIN DEPARTMENT OF STATE PRODUCTION AND CONSUMER SERVICES IN KYIV

CONTEMPORARY INFECTIOUS DISEASES: ETIOLOGY, EPIDEMIOLOGY, DIAGNOSIS, TREATMENT, PREVENTION, BIOSAFETY

Materials of the Scientific and Practical Conference with international
participation,
devoted to the annual "Reading" in memory
Academician L.V. Gromashevsky

(Kyiv, October 14, 2025)

Edited by V.I. Zadorozna and T.A. Serheieva

Kyiv – 2025

УДК 616.9(082)

Інфекційні хвороби сучасності: етіологія, епідеміологія, діагностика, лікування, профілактика, біобезпека : Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої щорічним «Читанням» пам'яті академіка Л.В. Громашевського (Київ, 14 жовтня 2025 р.). – К., 2025 –148 с.

ISBN 978-617-95423-1-2

У збірці надано матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю, в яких традиційно висвітлені актуальні теоретичні та практичні питання сучасної інфектології. Розглянуто широке коло питань щодо інфекційних хвороб із різним механізмом та шляхами передачі збудників із позицій епідеміологічного нагляду та протиепідемічної роботи; сучасного стану та новітніх підходів до діагностики, індикації та ідентифікації збудників інфекцій, зокрема і з позиції концепції «Єдиного здоров'я»; сучасних досягнень, проблем та перспектив терапії інфекційних та паразитарних хвороб; антибіотикорезистентності й шляхів її подолання; актуальних питань вакцинопрофілактики інфекційних хвороб; клініко-епідеміологічних аспектів інфекцій, пов'язаних із наданням медичної допомоги; проблем біобезпеки та біозахисту у світі та в Україні, у тому числі в умовах військового стану.

Матеріали подані мовою оригіналу.

Редакційна колегія не обов'язково повністю поділяє думку авторів.

За вірогідність викладених фактів, цифрового матеріалу, прізвищ, імен, дат та інших фактів несуть відповідальність автори.

УДК 616.9(082)

ISBN 978-617-95423-1-2

ДУ «Інститут епідеміології та інфекційних хвороб
ім. Л.В. Громашевського НАМН України», 2025

після чого спостерігалася тенденція до вираженого спаду до 16-го тижня – від 2,8% до 0,5% (Тсер.=18,0%), а упродовж 17–20-го тижнів 2025 р. вони не визначались взагалі. Щодо А(Н3N2), то після піку на 50-му тижні (до перевищення епідпорогу), коли його частка сягнула 33,3%, показник виявлення впав до 0 на 1–2-му тижнях 2025 р. із помірним зростанням із 3-го тижня і до кінця сезону (+2,6% у середньому на тиждень) – від 6,7% до 22,2% у загальній структурі. Віруси грипу В визначалися протягом всього періоду епідемічного підйому захворюваності на грип із стабільною частотою; у середньому на тиждень їх пропорція становила 48,2% (95% ДІ: 43,3–53,1), будучи мінімальною (27,5%) на 18-му тижні 2025 р., максимальною (72,2%) – на 52-му тижні 2024 р.

У сезоні 2024/2025 рр. зареєстровано 92 летальні випадки від грипу (зокрема 9 дітей та 2 вагітні) проти 82 – у минулому сезоні. У 70,6% померлих етіологічним агентом був вірус грипу А, із превалюванням А(Н1N1)pdm09, незважаючи на низьку його циркуляцію. Також зареєстровано 2 випадки коінфекції. Для значної кількості пацієнтів характерним було пізнє звернення за медичною допомогою (38%) та наявність понад 2 хронічних соматичних захворювань. Усі померлі не були щеплені проти грипу у сезоні 2024/2025 рр.

Треба відмітити той факт, що для вакцин сезону 2025/2026 рр. відбулися заміни вакцинних штамів вірусів А(Н3N2), на ті, що були прогнозовані як найактуальніші для цього сезону. На жаль, вакциновано в Україні було лише 114060 осіб, що ніяким чином не може вплинути на епідемічну ситуацію, а лише забезпечити індивідуальний захист.

Висновки. Поступово відбувається відновлення епідеміологічних характеристик сезонного грипу, які були притаманні цій інфекції в допандемічний період. Виходячи з проведеного аналізу, можна прогнозувати для вакцин сезону 2026/2027 рр. заміну штамів А(Н1)pdm09, а також у сезоні 2025/2026 рр. підвищення інтенсивності циркуляції вірусу А(Н1)pdm09 та зниження – вірусу В/Victoria.

О.В. Зубленко, Т.В. Петрусевич, С.Т. Ткаченко
(olena.zublenko@ntnu.ua)

АНАЛІЗ ОХОПЛЕННЯ ЩЕПЛЕННЯМИ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Національний медичний університет імені Богомольця, м. Київ, Україна

Захист здоров'я медичних працівників є важливою складовою ефективного функціонування закладу охорони здоров'я. З жовтня 2024 р. в Календарі щеплень наявний новий розділ із Переліком виробництв, професій, організацій, до роботи в яких не можуть бути допущені особи, яким не зроблено щеплення проти визначених інфекційних хвороб. Медичних працівників задля власного здоров'я та запобігання передачі інфекцій пацієнтам і колегам вакцинують проти грипу, COVID-19, гепатиту В, вітряної віспи (які не хворіли раніше) і в деяких випадках – проти кору, паротиту та

краснухи. Медичні працівники, які працюють з дітьми та вагітними, повинні мати вакцинацію проти кашлюку. Інфікований медичний персонал може стати джерелом інфекції для пацієнтів, що призводить до поширення хвороби в медичному закладі. Тому вакцинація є не лише заходом особистої безпеки, але й відповідальністю перед пацієнтами та колегами.

Метою дослідження було проведення аналізу охоплення щепленнями медичних працівників проти гепатиту В, дифтерії та правця в закладі охорони здоров'я.

Матеріали і методи. Проаналізували документацію медичного персоналу про проведення профілактичних щеплень багатопрофільного закладу охорони здоров'я на 190 ліжок, який забезпечує цілодобову стаціонарну допомогу та проводить амбулаторний прийом пацієнтів. Для оцінки результатів дані були статистично оброблені, а показники вважалися статистично значущими при $p < 0,05$.

Результати. Всього проведено аналіз документації 423 медичних працівників, з них щеплено проти гепатиту В 128 осіб, що склало 30,3% та 62 особи щеплено проти дифтерії та правця (14,7%). Окремо проведено аналіз по підрозділам закладу: стаціонарні відділення, стоматологічне відділення, лабораторія, відділення амбулаторного прийому та пологове відділення (таблиця).

Серед медичних працівників стоматологічного відділення охоплення щепленням проти гепатиту В склало 62,5%, на другому місті співробітники відділень, які надають стаціонарну допомогу – 57,5% та 33,3% щеплено працівників пологового відділення. Треба відзначити, що серед всіх відділень, які надають стаціонарну допомогу, у хірургічному відділенні щеплено проти гепатиту В 81,3% співробітників та проти дифтерії та правця 46,9%. Ризик інфікування вірусом гепатиту В для медичних працівників хірургічних та акушерських відділень вважається дуже високим, оскільки вони мають частий контакт із кров'ю та біологічними рідинами пацієнтів. За даними ВООЗ, серед медичних працівників щороку внаслідок порізів або уколів голкою реєструється близько 66 тисяч випадків інфікування гепатитом В (*BioMed CentralScienceDirect*).

Виявлено низький рівень охоплення щепленнями проти гепатиту В у медичного персоналу клініко-діагностичної лабораторії (27,5%) та у відділеннях, які проводять амбулаторний прийом пацієнтів (14,6%).

Охоплення щепленнями по структурним підрозділам

Відділення	Кількість співробітників (абс.)	Щеплено проти:			
		гепатиту В		дифтерії, правця	
		Абс.	%	Абс.	%
Стоматологічне	32	20	62,5	–	–
Стаціонарні	87	50	57,5	24	27,6
Пологове	45	15	33,3	4	8,9
Клініко-діагностична лабораторія	40	11	27,5	8	20
Амбулаторного прийому	219	32	14,6	27	12,3
Всього	423	128	30,3	62	14,7

Охоплення щепленнями для профілактики дифтерії та правця є небезпечно низьким та коливається від 8,9% в пологовому відділенні до 27,6% у стаціонарних відділеннях. Навіть медичні працівники можуть мати сумніви щодо ефективності чи безпечності проведення вакцинації, що свідчить про потребу в постійному оновленні знань.

Висновок. Аналіз охоплення профілактичними щепленнями серед медичних працівників продемонстрував небезпечно низький рівень вакцинації проти гепатиту В, дифтерії та правця. Найвищі показники відзначені у хірургічному та стоматологічному відділеннях, де ризик інфікування традиційно є найвищим, проте навіть там рівень імунізації залишається недостатнім. Особливе занепокоєння викликає критично низьке охоплення щепленнями у клініко-діагностичній лабораторії, амбулаторних та пологових відділеннях, що створює серйозні ризики внутрішньолікарняного поширення інфекцій. Отримані результати свідчать про наявність як організаційних, так і комунікаційних проблем у системі охорони здоров'я, що перешкоджають досягненню належного рівня імунізаційної профілактики серед медичного персоналу. Вакцинація медиків повинна розглядатися не лише як захід особистої безпеки, а й як професійний та етичний обов'язок перед пацієнтами і колегами. Для покращення ситуації необхідні комплексні заходи: посилення інформаційно-освітньої роботи, усунення бар'єрів доступу до щеплень та формування культури відповідального ставлення до профілактики інфекцій.